

§ 562

Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma vuosille 2023 - 2025

HEL 2023-013143 T 00 01 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä liitteenä 1 olevan Helsingin kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelman toimialakohtaiset toimenpiteet vuosille 2023 - 2025.

Lisäksi lautakunta edellytti, että digitaalisia vuorovaikutusmenetelmiä käytettäessä huolehditaan, että valitut menetelmät vahvistavat osallisuuden kokemusta, ja hyödyntävät mahdollisuuksia dialogiin suunnittelijoiden ja osallisten välillä. Lisäksi tulee kehittää tapoja säilyttää ja jakaa aikaisemmissa osallistumisprosesseissa kerättyä tietoa uusien hankkeiden lähtötiedoksi sekä viestiä osallisille entistä selkeämmin, miten heidän antamansa tieto ja mielipiteet ovat vaikuttaneet hankkeiden valmisteluun.

Osallistumisen tavoitteena tulee olla, että ihmiset voisivat hyväksyä ja ymmärtää perusteet myös sellaisille ratkaisuille, joista he eivät ole täysin samaa mieltä. Vuorovaikutuksen viestinnässä ja hankkeiden esittelyssä pyritään kirkastamaan, mihin asioihin erityisesti kaivataan asukkailta palautetta ja paikallista tietoa, ja mitkä asiat on lukittu aiemman suunnittelun pohjalta.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli yksikön päällikkö Taika Tuunanen. Asian tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Amanda Pasanen: Lisätään päätösehdotukseen seuraavat kappaleet: "Lautakunta edellyttää, että digitaalisia vuorovaikutusmenetelmiä käytettäessä huolehditaan, että valitut menetelmät vahvistavat osallisuuden kokemusta, ja hyödyntävät mahdollisuuksia dialogiin suunnittelijoiden ja osallisten välillä. Lisäksi tulee kehittää tapoja säilyttää ja jakaa aikaisemmissa osallistumisprosesseissa kerättyä tietoa uusien hankkeiden lähtötiedoksi sekä viestiä osallisille entistä selkeämmin, miten heidän antamansa tieto ja mielipiteet ovat vaikuttaneet hankkeiden valmisteluun.

Osallistumisen tavoitteena tulee olla, että ihmiset voisivat hyväksyä ja ymmärtää perusteet myös sellaisille ratkaisuille, joista he eivät ole täysin samaa mieltä. Vuorovaikutuksen viestinnässä ja hankkeiden esitte-

lyssä pyritään kirkastamaan, mihin asioihin erityisesti kaivataan asukailta palautetta ja paikallista tietoa, ja mitkä asiat on lukittu aiemman suunnittelun pohjalta."

Kannattaja: Mia Haglund

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 09 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteenä 1 olevan Helsingin kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelman toimialakohtaiset toimenpiteet vuosille 2023 - 2025.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Helsingin kaupunginhallitus päätti vuonna 2017 osallisuus- ja vuorovaikutusmallista (40/13.11.2017). Osallisuus- ja vuorovaikutusmalli muodostaa kaupunkitasoisen toimintamallin, jolla lisätään kaupunkilaisten, palvelujen käyttäjien, eri kumppaneiden ja muiden sidosryhmien mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kaupungin palveluihin ja päätöksentekoon. Kaupungin toimialat laativat osana osallisuus- ja vuorovaikutusmallia toimialakohtaiset osallisuussuunnitelmat.

Kasvun paikka -strategia sekä sitä täydentävät ohjelmat ja suunnitelmat nostavat osallisuuden oleelliseksi kaupungin toimintaa läpileikkäväksi teemaksi. Osallisuustyön yhtenäisyyden vuoksi toimialojen osallisuussuunnitelmat vuosille 2023 - 2025 laadittiin kaupunkiyhteisenä työskentelynä kaupunkiympäristön, kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimialoille. Työskentelyn tavoitteena oli muodostaa kaupunkiyhteiset osallisuuden painopisteet, jotka

nojautuvat vahvasti kaupungin strategiaan sekä sitä täydentäviin ohjelmiin ja suunnitelmiin. Tarkoituksena on, että yhteiset painopisteet vahvistavat kaupungin osallisuustyön yhtenäisyyttä kaupunkilaisille.

Kaupunkiyhteisen osallisuussuunnitelmatyön kumppaniksi valikoitui kilpailutuksen myötä Digitalist Group Oyj. Yhteistyössä toteutettuun työskentelyyn sisältyi toimialojen osallisuuden asiantuntijoiden haastatteluja, kolme kaupunkiyhteistä työpajaa sekä LeanLab-verkkoalustalle toteutettuja kyselyjä. Kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoista muodostettu ydinryhmä toimi kumppanin aktiivisena yhteistyötahona prosessin eri vaiheissa. Työskentelyn aikana toimialoilla kartoitettiin henkilöstön ja johdon näkemyksiä osallisuuden tavoitteista, haasteista ja hyvistä käytänteistä. Kaupunkitasoinen osallisuuden ohjausryhmä hyväksyi työskentelyn tavat ja tuloksen.

Kaupunkiyhteisen työskentelyn tuloksena osallisuuden painopisteet vuosille 2023 - 2025 ovat:

1. Osallisuuskokemuksen vahvistaminen

Helsinki on kasvava ja rohkeasti uudistuva kaupunki. Kasvun yksi ilmentymä on rakentaminen, joka mahdollistaa asukasmäärän kasvun ja luo edellytyksiä kaupungin elinvoimalle. Helsinki kasvaa ja kehittyy, mutta se on ennen kaikkea koti nykyisille ja tuleville asukkaille.

Tavoitteenamme on, että kaupunkilaisten kokemukset kuulumisesta ja kuulluksi tulemisesta kasvavassa kaupungissa vahvistuvat. Helsinkiläiset saavat tietoa, pystyvät edistämään itselle tärkeitä asioita ja ymmärtävät vaikuttamisen mahdollisuudet. Viestimme selkeämmin kaupungin kasvusta ja kaupunginosien ja suurpiirien tulevaisuuden suunnista.

Osallisuuden kokemuksen vahvistamiseksi kehitämme viestintä- ja vuorovaikutusprosessejamme, kokeilemme uusia ja innovatiivisia kohtaamisen ja tavoittamisen tapoja sekä kirkastamme suurpiirikohtaisten Uutta Helsinkiä - verkkotilaisuuksien tavoitteita ja toteutusta osana toimialan kanavastrategiaa.

2. Osallisuusosaamisen ja -ymmärryksen vahvistaminen

Tavoitteenamme on, että toimialan työntekijät tunnistavat osallisuuden merkityksen ja sen mahdollisuudet omassa työssään. Käsitys osallisuudesta ja sen edistämisestä on sekä johdolla että työntekijöillä selkeä. Edistämme osallisuuden toteutumista toimialalla johtamisella, sitoutumisella, riittävillä resursseilla ja oikeanlaisilla menetelmillä. Osallisuus ja sen edistäminen on osa arjen työtä ja kuuluu kaikille. Vahvistamme osallisuusosaamista toimialalla muun muassa käynnistämällä uudelleen toimialan osallisuusverkoston.

3. Moniäänisyyden vahvistaminen

Helsingin moniäänisyyden huomioiminen on tapamme toimia. Tarjoamme erilaisia osallistumisvaihtoehtoja siellä, missä ihmiset ovat. Kokeilemme satunnaisotantaan perustuvaa kansalaispaneelia uutena osallistumisen muotona monimutkaisissa kaupunkia koskevissa kysymyksissä. Pyrimme tavoittamaan eri väestöryhmiä erilaisten paikallisten yhteisöjen ja järjestöjen kautta. Edistämme erityisesti lasten ja nuorten osallisuutta kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi panostamme erityisesti elinkeinoelämän osallistumismahdollisuuksiin. Edistämme toimialan ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja vahvistamme vuoropuhelua päätösten valmistelussa ja suunnittelun aikana.

Vahvistamme moniäänisyyttä ja saavutettavuutta viestinnässä mm. selkeän kielen ja monikanavaisuuden kautta. Toimintamme on läpinäkyvää ja kaupunkilainen saa tietoa kaupungin päätöksistä ja linjauksista. Tunnistamme hyvissä ajoin, keitä päätökset koskevat, ja edistämme dialogisuutta kaupunkilaisten kanssa huomioiden erilaiset väestöryhmittä.

Kaupunkiyhteisen työskentelyn myötä näillä edellä mainituille painopisteille on laadittu yhdenmukaiset kuvaukset, kaupunkiyhteiset toimenpiteet sekä toimenpiteiden seuranta. Näitä täydentämään jokainen toimiala on laatinut lisäksi toimialakohtaiset toimenpiteet painopisteiden toteuttamiseksi (liite 1.).

Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2023 - 2025

Kaupunkiympäristön toimialalla osallisuuden edistämistä ohjaavat lukuisat lait. Kuntalaki (410/2015) velvoittaa viestimään asukkailla, palvelujen käyttäjillä, järjestöillä ja muille yhteisöille kaupungin toiminnasta. Kuntalain mukaan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) ja 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki (752/2023) edellyttää avoimen tiedottamisen lisäksi osallistumismahdollisuuksien tarjoamista alueiden suunnitteluun sekä alueiden rakentamiseen ja käyttöön liittyen.

Kaupunkiympäristön toimialan osallisuuden lähtökohtana on lakien lisäksi kaupungin strategia 2021 - 2025 sekä muut kaupunkitasoiset osallisuuteen liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat. Kaupunkiympäristön toimialan uudessa osallisuussuunnitelmassa (liite 1.) määritellään osallisuuden rakenteet, osallisuuden tavoitteita, osallisuuden painopisteet sekä toimenpiteet osallisuuden painopisteiden edistämiseksi.

Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelmassa on yhteensä 20 osallisuutta edistävää toimenpidettä, kaupunkitasoiset toimenpiteet mukaan luettuna.

Osallisuussuunnitelma ei ole kaiken kattava kooste toimialan nykyisistä osallisuuden käytänteistä ja menetelmistä, vaan suunnitelma toimenpiteistä ja tavoitteista joihin toimialalla tullaan seuraavien vuosien aikana panostamaan.

Osallisuussuunnitelman toimeenpano ja arviointi 2023 - 2025

Helsingin kehittämistä ohjataan ja arvioidaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Osallisuuden edistäminen vahvistaa oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa ja tukee hyvää hallintoa.

Apulaispormestari vastaa toimialallaan osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta (Hallintosääntö 9 luku § 2). Lautakunnan tehtävänä on vahvistaa osallisuussuunnitelma ja raportoida sen toteutumisesta kaupunkistrategian yhteydessä.

Osallisuussuunnitelmaa arvioidaan vuosittain toimialan johtoryhmässä ja toimintakertomuksessa. Johtoryhmä on vastuussa osallisuussuunnitelman toimeenpanosta ja arvioi sekä raportoi lautakunnalle osallisuussuunnitelman toteutumista valtuustokauden lopussa.

Koska osallisuussuunnitelma valmistui vasta strategiakauden puolivälissä, suunnitelman väliarviointia ei tehdä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 09 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 31.10.2023 § 549